

LOKAL LÆREPLAN

VG1 DYREFAG

OVERORDNET MÅL

Vinkle hele tilbudet mot dyrefag. Tilpasse faget til næringslivets behov og klargjøre elevene for Vg2 og Vg3 Dyrefag.

Stend Vidaregåande Skule

Naturbruk

INNLEDNING

Hensikt: Utvikle kunnskap for yrkesarbeid med dyr. Ferdigheter til å stelle dyr med utgangspunkt i dyrenes behov og atferd, med vitenskapelige metoder som grunnlag. Kunne følge rutiner og ta ansvar i arbeid med dyr. Kunnskap om for og forhåndtering. Forebygge skader og sykdommer. Lov og andre bestemmelser.

Dyrearter: Hund, katt og dyr som selges i dyrebutikk. Noen øvinger på hest og produksjonsdyr. I tillegg skal man innom dyr som forekommer i dyrehager. Fokus på yrkesområder med aktuelle dyr.

Eksempler på yrker: Dyrepark, varehandel, omsetning av dyr, dyrepass, dyreklinikk, kennel, tjenestehund, hundeskole, helse, stell og rehabilitering, dyreassisterte intervensjoner, forsøksdyr, opplevelse og turisme. Høyere utdanning – biologi, veterinær, dyrepleier mm

Metoder: Teoriundervisning og praktiske øvinger i håndtering og stell av dyr og anlegg. Utferder til bedrifter og dyremiljøer.

Organisering: 75% øvinger, 25% klasserom

Vurdering: Se

Vurderingskriterier – Praktisk arbeid. Se også Sikkerhetskrav. De to fagene ses i ett.

Nasjonal læreplan: <https://www.udir.no/lk20/nab01-03>

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	1
Natur, artskjennskap og miljø	2
Innføring i dyreslagene	2
Selskapsdyr	2
Hundefag	2
Friskhundtrening	3
Dyreassisterte intervensjoner	3
Hestefag	3
Produksjonsdyr	3
Aktiviteter i naturen	3
Yrke og næring	4
Entreprenørskap	4
Varehandel	4
HMS, brannvern og førstehjelp	4
Teknikk, håndverk og redskaper	5
Sikkerhetskrav	5
Vurderingskriterier – Praktisk arbeid	6

NATUR, ARTSKJENNSKAP OG MILJØ

- Artskjennskap og biologisk mangfold
 - Betydningen av biologisk mangfold
 - Kjennskap til aktuelle arter i dyrehold: trær, ugress, kulturplanter/urter, fisk, ville nyttevekster, ville dyr, ville fugler
- Naturressurser
 - Naturbrukets betydning for bærekraftig utvikling
 - Naturbrukets utvikling
 - Håndtering av vekster
 - Fôrproduksjon og kvalitetsbedømming, gras/høy/silo, beite
 - Høsting fra naturen

INNFØRING I DYRESLAGENE

- Dyregrupper i naturbruk: Hund, selskapsdyr, hest, produksjonsdyr
- Bruksområder for dyr (produksjon, miljø, tjeneste, hobby, sport, livskvalitet osv).
- Dyrevelferd, dyrehelse og artenes biologi

SELKAPSDYR

- Arts- og rasekjennetegn; Grunnleggende biologi
- Naturlig atferd
- Naturlig levemiljø og krav til levemiljø i fangenskap
- Forebyggende helsearbeid og vanlige sykdommer.
- Artenes betydning for mennesket (nå og historisk)
- Ulike bruksområder, aktiviteter og yrker
- Rutiner for å oppdage atferdsforandringer. Gjenkjenne det friske dyret.
- Daglige rutiner og stell av selskapsdyr. Fôring, tilsyn, renhold, kontroll av utstyr og bur, helsesjekk, pelsstell, kloklipp, miljøberiking.
- Håndtering av de vanligste selskapsdyrene
- Fôr og fôring. Oppbevaring og håndtering av fôr.
- Ulike typer levemiljøer (akvarier, terrarier, avarier, bur, materialvalg, utforming mm)
- Underlag og strø – ulike typer
- Stell og vedlikehold av levemiljø
- Vedlikehold, stell og håndtering av teknisk utstyr
- Lover og regler knyttet til hold, pass og omsetning av selskapsdyr. Etikk.
- Omsetning av dyr, fôr og tilbehør – grunnleggende
- Enkel håndtering av butikkvarer

HUNDEFAG

- Vanlige hunderaser og deres egenskaper, opprinnelse og bruksområder
- Ulike bruksområder, aktiviteter og yrker knyttet til ulike typer hund
- Betydning for menneske og samfunn (nå og historisk)
- Naturlig atferd og mentale egenskaper
- Grunnleggende håndtering; husbandry/fryktfri
- Læringsteori - grunnleggende
- Helsesjekk og holdvurdering
- Kjennetegn på en frisk hund
- Forebyggende helsearbeid
- Avl og oppdrett av hund, inkludert etiske avveininger
- Stell, trening og hold av hund
- Daglige rutiner på anlegg med hund

- Grunnleggende utstyr til hund
- Sikkerhet i arbeid med hund
- Dyrevelferdsloven og hundeloven. Etikk.
- Regler for oppstalling av hund
- Trening av hund
- Spesialsøk med hund

FRISKHUNDTRENING

- Innføring i rehabilitering og frisktrening av hund. Forebyggingsfokus.
- Mønstring av hund
- Utferd - vanntredemølle og basseng, vibrasjonsgulv, fysioterapi

DYREASSISTERTE INTERVENSJONER

- Dyr som ressurs i arbeid med mennesker, innføring
- Interaksjoner mellom dyr og mennesker. Hvordan disse kan bli positive.
- Risiko ved håndtering av dyr og hvordan disse kan forebygges.
- Seleksjon, forberedelse og testing av dyr
- Terapihundtest

HESTEFAG

- Yrker med hest
- Grunnleggende stallarbeid
- Stell, håndtering og atferd
- Innføring i riding og kjøring
- Utstyr
- Renhold, hygiene og smittevern
- Dyrevelferd og artsbehov
- Forebyggende helsearbeid, inkludert helsesjekk og holdvurdering
- Fôr og fôring
- Ergonomi, arbeidsmiljø og sikkerhet

PRODUKSJONSDYR

- Stell, håndtering og atferd
- Rutiner i arbeid med dyrene, inkludert bygg, utstyr og anlegg
- Renhold, hygiene og smittevern
- Dyrevelferd og artsbehov
- Forebyggende helsearbeid, inkludert helsesjekk og holdvurdering
- Fôr og fôring
- Foredling
- Ergonomi, arbeidsmiljø og sikkerhet
- Produkter fra produksjonsdyr: melk, kjøtt, ull, skinn, egg
- Disseksjon av høns
- Kjennetegn, raser
- Årssyklus

AKTIVITETER I NATUREN

- Utføre en naturbasert aktivitet
- Forberede og velge ut dyr til tur og aktiviteter
 - gjerne hundekjøring
- enkel turplanlegging
- bekledding

- orientere seg i naturen ved hjelp kart og andre enkle hjelpemidler
- naturtyper
- allemannsretten, frilftsloven, båndtvang, ta hensyn
- bærekraftig bruk av natur
- vurdere risiko og utføre enkel førstehjelp

YRKE OG NÆRING

- Utferder til flere bedrifter – Anicura, Akvariet, dyrebutikker, Fjellanger m.fl. Tilhørende oppgaver.
- Yrkesområde og yrkesmiljø
 - Tjenester og produkter – formidler, råvarer, naturopplevelser, urbant dyrehold mm
 - Yrkesorientering
- Produkt og næringsutvikling
 - Kjennskap til produkter og tjenester tilknyttet dyrehold.
 - Kunne evaluere, sammenligne og gi eksempler fra virksomheter og yrker
 - Foreslå og gjennomføre forbedringer (salg av produkter og tjenester)
 - Beskrive og vurdere bærekraft og ressursforvaltning
 - Vurdere risiko
 - Regelverk, hygiene
 - Grunnleggende markedsføring

«gjøre rede for og vurdere hvordan partene i arbeidslivet samarbeider for å utvikle et bedre arbeidsliv»

ENTREPRENØRSKAP

- Tur til Fylkesmesterskapet i Ungt Entreprenørskap med tilhørende oppgaver. Presentasjon, profil, logo, salgsatferd, yrkesmuligheter, innovasjon mm
- Planlegge, gjennomføre og vurdere åpen dag eller annen aktivitet (turisme, helse og omsorg, pedagogisk tilrettelegging mm)
 - Kundebehandling
 - Instruksjon
 - Vertskapsrollen
 - Kunnskapsformidling
- Planlegge, gjennomføre og vurdere besøk av grupper, inkludert i dyreavdelingene (hund, hest, selskapsdyr, inn på tunet).
 - Vertskapsrollen
 - Målgrupper
 - Instruksjon
 - Kunnskapsformidling
 - Reiseliv

VAREHANDEL

- Salgsarbeidet, det å drive butikk
- Kundebehandling
- Kunnskapsformidling
- Presentasjon og klargjøring av produkt
- Opptreden og salgsarbeid
- Markedsføring

HMS, BRANNVERN OG FØRSTEHJELP

Del av alle øvinger i dyreavdeling

- Følge HMS-rutiner
- Renhold og rutiner i alle dyreavdelinger
- Verneutstyr i arbeid med dyr/i avdelinger

- Miljøhensyn
- Ergonomi
- Førstehjelp
- Brannvern
- Beredskap
- Lover og regler

TEKNIKK, HÅNDVERK OG REDSKAPER

Knyttet til behov i dyreavdelingene

- Verktøylære
- Grunnleggende verktøybruk
- Materiallære
- Vedlikehold
- Sikkerhet
- Følge bruksanvisning

SIKKERHETSKRAV

Det er et absolutt krav at eleven mestrer sikkerhetskravet. For å få høyere karakter enn 1, må eleven oppnå denne grunnleggende ferdigheten.

Med sikkerhetskravet i håndtering menes det at eleven håndterer dyret på en måte som er trygg og hensiktsmessig for dyret, samtidig som man holder seg selv og andre trygg.

Eksempler på ferdigheter:

- Løfte og bære dyr
- Holde et dyr
- Flytte dyr fra A til B
- Ta helsesjekk av dyret
- Ta på en sele på en hund på en hensynsfull og sikker måte
- Holde i båndet til hunden på en sikker måte
- Sette grime på en hest, binde den fast, leie den ut/inn mellom stall og luftegård.

For å oppnå dette kravet må eleven gå inn i avdelingene, nærme seg dyrene, prøve ut og øve seg på teknikker og interaksjon. I håndtering av dyr må eleven kunne utvise kroppslig kontroll og mentalt fokus som gjør at eleven kan håndtere dyret sikkert. Eleven må kunne reagere i tempoet som er nødvendig for oppgaven. Etterhvert må eleven kunne forutse og unngå situasjoner som stresser dyrene eller kan være til fare for dem.

VURDERINGSKRITERIER – PRAKTISK ARBEID

	LAVT – 1 TIL 2	MIDDELS – 3 TIL 4	HØYT – 5 TIL 6
Punktlighet	Møter ikke til avtalt tid Gir ikke beskjed ved fravær. Ikke avtalte pauser eller korttidsfravær	Møter til avtalt tid. Gir beskjed ved fravær. Holder seg til avtalte pauser.	Møter alltid til avtalt tid Gir beskjed om forsinkelser til faglærer, og har gode grunner. Justerer arbeidstid og pauser for å ta ansvar og oppnå maksimalt læringsutbytte
Arbeidsvilje og utholdenhet	Trenger hjelp til å komme i gang eller opprettholde aktivitet. Fullfører ikke alltid tilviste oppgaver. Tar ikke initiativ til nye oppgaver. Manglende oversikt over eller igangsetting av rutinearbeid.	Fullfører tilviste oppgaver. Viser noe selvstendighet. Tar i varierende grad initiativ til nye oppgaver. Gjør rutinearbeid.	Fullfører tilviste oppgaver. Høy grad av selvstendighet. Tar i stor grad initiativ til å utføre nye oppgaver. Ser hva som må gjøres og gjør det med en gang. Får unna rutinearbeid uten å måtte settes i gang.
Samarbeid	Viser dårlige samarbeidsevner i gruppen og er lite hjelpsom Følger ikke hverdagslover	Samarbeider ofte bra med andre og er ofte hjelpsom Følger stort sett hverdagslover	Svært gode samarbeidsevner med alle i gruppen. Er alltid hjelpsom. Følger alltid hverdagslover og hjelper andre å bli bevisst bruk av hverdagslover <i>Hverdagslover</i> <i>Vær høflig</i> <i>Tenk positivt</i> <i>Ta vare på dine kollegaer</i> <i>Lytt til hva andre sier</i> <i>Ha en god tone</i> <i>Verdsett andres synspunkter</i> <i>Gi komplimenter</i> <i>Respekter hverandre</i>
Effektivitet	Mangler på forarbeid Høyt styrings- og støttebehov. Uregelmessig tempo Usystematisk. Lavt fokus på å jobbe effektivt. Lav beslutningsevne	Gjort alt pålagt forarbeid. Har god oversikt. Jobber med normalt tempo. Utfører arbeidet etter instruks og veiledning Viser god beslutningsevne	Svært godt forberedt på alle områder. Gjort forarbeid og lekser Kjenner aktiviteten godt Gjort klar seg selv og utstyr i god tid Får unna arbeidsoppgaver på en effektiv og systematisk måte. Holder oppe tempoet uten påvirkning. Utfører arbeidet etter instruks og veiledning og utforsker mer effektive måter Viser høy og rask beslutningsevne Bruker kunnskap for å ta beslutninger
Orden og etterarbeid	Manglende orden på utstyr og seg selv. Manglende oversikt over avtalt tid og sted. Dårlig orden når man jobber. Lite strukturert	Orden på eget utstyr. Oversikt over tid og sted. Holder god orden underveis Ser hva som må gjøres. Bidrar aktivt.	Svært god oversikt og orden på eget og felles utstyr. Møter presis på avtalt sted. Tar initiativ til å rydde i fellesskap, Trekker andre med seg i arbeidet. Strukturert når man jobber.

	Mangler på rydding og etterarbeid	Gjør pålagt rydding og etterarbeid	Svært god orden underveis Svært godt etterarbeid på alle områder, som opprydding, refleksjoner og innleveringer.
Dokumentasjon og loggføring	Mangelfull logg og dokumentasjon. Mangler på innhold, struktur eller refleksjon.	Dokumenterer og loggfører arbeidet. God struktur. Godt innhold og refleksjon.	Fører grundig logg og dokumentasjon. Svært godt innhold, svært god struktur og relevante refleksjoner. Får med viktig info til medarbeidere og kunder.
Praktiske ferdigheter	Lave eller mangelfulle praktiske ferdigheter. Lavt fokus på forbedring Er i begrenset grad i stand til å utføre tilviste oppgaver. Høyt styrings- og støttebehov.	Stort sett gode praktiske ferdigheter. Jobber aktivt med å forbedre egne ferdigheter. Noe styrings- og støttebehov.	Særs gode praktiske ferdigheter. Jobber likevel aktivt med å lære mer. Arbeider effektivt, systematisk og selvstendig
Fagkunnskap	Mangelfull eller lav fagkunnskap. Bruker fagkunnskap i liten grad i arbeidet Bruker få fagbegrep Har manglende kunnskap på tvers av fagfelt.	Har grunnleggende fagkunnskap. Har god kunnskap på tvers av fagfelt. Bruker fagbegrep i flere sammenhenger.	Viser stor faglig styrke Evner å se sammenhenger og har forståelse for faget i en større helhet Bruker fagbegrep effektivt og i mange sammenhenger
HMS - Utstyr og bekledning -Arbeidsteknikk -Ergonomi -Arbeidsredskap	Gjennomfører arbeid med liten oppmerksomhet rundt sikkerhet Glemmer å bruke påbudt verneutstyr. Har ikke riktig bekledning for aktiviteten Manglende kunnskap om håndtering og bruk av utstyr Dårlig arbeidsteknikk mtp ergonomi	Gjennomfører arbeid på en sikker måte Bruker påbudt verneutstyr. Riktig bekledning for aktiviteten. Har god kunnskap om håndtering, bruk og valg av utstyr God arbeidsteknikk mtp ergonomi	Har stort fokus på sikkerhet og risikovurdering. Bruker påbudt verneutstyr til enhver tid. Riktig bekledning for aktiviteten. Kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgavene på en trygg måte. Viser forståelse for, velger, håndterer og bruker utstyr på en forsvarlig måte. Gjør fornuftige valg, og viser svært god arbeidsteknikk mtp ergonomi.
Ivaretar dyrs velferd	Kan kun ivareta dyrs grunnleggende behov	Ivaretar dyrs behov på en forsvarlig måte	Leser dyrets behov Ivaretar dyrets behov på en utmerket måte iht dyrevelferdsloven og etiske retningslinjer
Kundebehandling	Kort info til kunder. Er uklar eller uforberedt. Er lite oppmerksom på kunder.	Gir info til kunder. Er forberedt og møter kunder på en god måte. Hjelper kunder som spør om hjelp	Gir alltid god og riktig info til kunder. Er godt forberedt i møte med kunder. Følger opp kunder. Tar kontakt med kunder og spør om det er noe de ønsker hjelp til